

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
«КОМПАРАТИВНА ПЕДАГОГІКА»

Навчально-методичний посібник для аспірантів

спеціальності	01 Освіта
рівня вищої освіти	третього (доктор філософії)
форми здобуття освіти	денної, вечірньої, заочної

УДК 37.013.74(075.8)

У навчально-методичному посібнику викладено основний зміст лекційних і семінарсько-практичних занять з компаративної педагогіки, подано перелік тем модульної контрольної роботи відповідно до вимог кредитно-модульної системи організації освітнього процесу. До кожної теми пропонуються практичні завдання різного рівня складності, зокрема для самостійного опрацювання, список рекомендованої літератури. Викладено вимоги до іспиту, критерії оцінювання знань, умінь аспірантів.

Укладач: **Матвієнко О. В.**, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій КНЛУ.

Рецензенти: **Аніщенко О. В.**, доктор педагогічних наук, професор, завідувач відділу андрагогіки Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України.

Волярська Олена Станіславівна, доктор педагогічних наук, професор, педагогіки, методики викладання іноземних мов й інформаційно-комунікаційних технологій КНЛУ.

©Матвієнко О.В., 2024

ПЕРЕДМОВА

Навчальна дисципліна «Компаративна педагогіка» належить до переліку дисциплін професійної підготовки аспіранта. У системі гуманітарної підготовки майбутніх фахівців відповідно до стандарту вищої освіти за спеціальністю 01 Освіта для третього (доктор філософії) рівня вищої освіти дисципліна покликана сприяти розвитку у аспірантів розуміння необхідності звертання до закордонного досвіду в різних галузях наукового знання, системи наукових знань про освітні системи зарубіжних країн і України, уміти визначати їх теоретико-методологічні, організаційні та дидактичні засади, окреслювати можливості використання інноваційних ідей світового досвіду для удосконалення та розвитку системи освіти в цілому й професійної підготовки філологів і педагогів в Україні.

Передумовою для вивчення навчальної дисципліни є опанування курсів «Філософія», «Педагогіка», «Методологія наукового дослідження в галузі освіти», знання теоретичних основ філософії, осмислення на цій основі основних етапів розвитку компаративної педагогіки як науки, методу порівняльного дослідження, внеску видатних педагогів минулого (як вітчизняних, так і світових) в педагогічну теорію і практику, освіту та культуру.

У свою чергу, опанування зазначених вище дисциплін і курсу «Компаративна педагогіка» є основою для вивчення курсу «Тенденції реформування вищої освіти в Україні і зарубіжжі».

Призначення навчальної дисципліни. З огляду на соціальну і педагогічну значущість компаративної педагогіки в сучасному світі, дисципліна «Компаративна педагогіка» надає можливість ознайомитися із сутністю цивілізаційного підходу, що допускає різноманіття форм соціальної організації, розкриваючи властиву кожній з них систему духовних цінностей, а також дозволяє поєднувати достоїнства об'єктивного, і суб'єктивно-особистісного у вивченні освітніх реалій, повніше розкрити гуманістичний зміст і перспективи світового педагогічного процесу.

У результаті вивчення дисципліни «Компаративна педагогіка» аспіранти повинні вміти: використовувати в професійній діяльності знання про інноваційний педагогічний досвід високо розвинутих країн; організувати компаративістичні наукові дослідження педагогічних явищ освітніх рівнів різних країн і регіонів на горизонтальному і вертикальному рівнях; використовувати набуті знання для прогностичних цілей (або ідей і стратегій) розвитку освіти і педагогіки зокрема.

Мета і завдання вивчення дисципліни. Мета вивчення навчальної дисципліни «Компаративна педагогіка» полягає у формуванні міжкультурної компетентності, умінь і навичок узагальнювати, порівнювати зарубіжний і вітчизняний досвід з організації освіти, у вихованні професійних і особистісних якостей аспіранта, необхідних для здійснення науково-дослідної та викладацької діяльності в умовах українського й світового освітнього простору

У процесі засвоєння навчальної дисципліни «Компаративна педагогіка» у аспірантів формуються як загальні так і фахові компетентності.

Загальні компетентності:

- здатність до осмислення філософсько-світоглядних засад, сучасних тенденцій, напрямків і закономірностей розвитку вітчизняної науки в умовах глобалізації й інтернаціоналізації;

- здатність до наукового пізнання, застосування здобутих знань у практичній діяльності на засадах загальної та спеціальної методології;

- здатність ініціювати, організувати та проводити комплексні теоретичні та експериментальні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань;

- здатність до наукової комунікації, міжнародного співробітництва, відстоювання власних наукових поглядів українською та іноземними мовами

- здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у процесі спілкування, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації даних та представленні результатів дослідження;

- здатність до публічного представлення і захисту наукових результатів, публічного виступу на вітчизняних та міжнародних наукових форумах, конференціях і семінарах;

- здатність працювати в міжнародному науковому просторі, розробляти та управляти науковими проектами.

Фахові компетентності:

- здатність самостійно розробляти та запроваджувати методологію педагогічного дослідження, яка базується на результатах наукових досліджень, міжнародних стандартах та рекомендаціях;

- здатність до удосконалення педагогічної майстерності, педагогічної техніки, професійних вмінь майбутніх учених, викладачів вищої школи; оцінювання наукових проектів в галузі освіти.

Характеристика і зміст навчальної дисципліни. Дисципліна «Компаративна педагогіка» викладається у I-II семестрах та розкривається у одному організаційному модулі і трьох змістових модулях.

У першому модулі дається уявлення про предмет і теоретико-методологічні основи порівняльної педагогіки: розглянуто компаративну педагогіку як галузь педагогічних знань, визначено її об'єкт, предмет, функції та завдання; визначено основні історичні періоди розвитку компаративної педагогіки; проаналізовано методи порівняльно-педагогічних досліджень; надано особливості розвитку дошкільної, шкільної, позашкільної та професійної освіти у країнах світу; дається уявлення про теорії дошкільного виховання у працях зарубіжних й українських учених, особливості шкільних системи провідних країн світу, загальну характеристику професійної освіти у провідних країнах світу.

У другому модулі розглядаються національні особливості організації системи освіти в країнах світу: охарактеризовано особливості соціалізації особистості в освітніх системах провідних країн світу: Сполучених Штатах Америки, Канаді, Німеччині, Японії, Франції, Фінляндії та ін.; здійснено порівняльний аналіз структури середньої (неповної і повної) школи в

англомовних країнах, Німеччини, Японії, Росії; висвітлено проблеми розвитку вищої освіти у країнах світу й обґрунтовано законодавчо-правове врегулювання функціонування транснаціональної вищої освіти.

У третьому модулі дається уявлення про розвиток освіти в Україні в умовах інтеграційних процесів: розглянуто особливості розвитку сучасної системи освіти в Україні; визначено історичні етапи розвитку компаративної педагогіки в Україні; окреслено шляхи модернізації української освіти; виявлено тенденції розвитку вищої освіти в рамках Болонського процесу, ідеї безперервності освіти, з'ясовано напрями удосконалення ефективності та якості освіти.

У пропонованому посібнику відповідно до вимог кредитно-модульної організації освітнього процесу подається тематичний план дисципліни «Компаративна педагогіка», основний зміст лекційних і семінарсько-практичних занять. Останні містять питання та завдання теоретичного і практичного характеру, зокрема для обов'язкового самостійного опрацювання в письмовій формі. Наводяться списки рекомендованої літератури: обов'язкової і додаткової, вимоги до модульної контрольної роботи, орієнтовні питання до модульної контрольної роботи, вимоги до іспиту, критерії оцінювання знань та умінь аспірантів.

Під час вивчення навчальної дисципліни «Компаративна педагогіка» всі аспіранти зобов'язані неухильно дотримуватися Положення про академічну доброчесність здобувачів освіти Київського національного лінгвістичного університету (перший (бакалаврський) і другий (магістерський) рівні вищої освіти; денна і заочна форми здобуття освіти. Дотримання академічної доброчесності здобувачів вищої освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання; посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відповідно до чинного законодавства порушенням академічної доброчесності вважається академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, шахрайство, пропонування чи отримання неправомірної вигоди за оцінювання результатів успішності завдань освітнього процесу, використання родинних або службових зав'язків за отримання позитивної або вищої оцінки під час проходження будь-якого виду контролю знань.

У разі виявлення факту порушення аспірантом академічної доброчесності безпосередньо під час проходження поточного, модульного і семестрового контролю чи при перескладанні академічної заборгованості науково-педагогічний працівник (екзаменаційна комісія) припиняє проходження здобувачем вищої освіти контролю, йому/їх і всім присутнім у навчальній аудиторії повідомляється про встановлення факту порушення академічної доброчесності, розкривається сутність цього факту.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ДИСЦИПЛІНИ
«КОМПАРАТИВНА ПЕДАГОГІКА»

№ з/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин							
		Денна/вечірня форма				Заочна форма			
		Разом	у тому числі			Разом	у тому числі		
			лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота		лекції	семінарські / практичні заняття	самостійна робота
<i>Модуль 1</i>									
<i>Змістовий модуль 1. Предмет і теоретико-методологічні основи компаративної педагогіки.</i>									
1.1	Компаративна педагогіка як галузь педагогічних знань: об'єкт, предмет, функції та завдання компаративної педагогіки. Основні історичні періоди розвитку компаративної педагогіки. Методи порівняльно-педагогічних досліджень.	14	4	2	8	15	1		14
1.2	Розвиток дошкільної, шкільної, позашкільної та професійної освіти у країнах світу: розвиток теорії дошкільного виховання у працях зарубіжних й українських учених; особливості шкільних системи провідних країн світу; загальна характеристика професійної освіти у провідних країнах світу.	14	4	2	8	16	1	1	14
<i>Змістовий модуль 2. Національні особливості організації системи освіти в країнах світу</i>									
2.1	Особливості соціалізації особистості в освітніх системах провідних країн світу (США, Канада, Велика Британія, Німеччина, Франція, Фінляндія, Японія)	14	4	2	8	15	1		14
2.2	Порівняльний аналіз структури середньої і вищої освіти в англійських країнах, Німеччині, Японії, Росії. Проблеми розвитку вищої освіти у країнах світу. Законодавчо-правове врегулювання функціонування транснаціональної вищої освіти.	14	4	2	8	15		1	14

<i>Змістовий модуль 3. Розвиток освіти в Україні в умовах інтеграційних процесів</i>									
3.1	Особливості розвитку сучасної системи освіти в Україні: історичні етапи розвитку компаративної педагогіки в Україні; шляхи модернізації української освіти.	18	4	2	14	15	1		14
3.2	Провідні тенденції реформування освітніх систем: тенденції розвитку вищої освіти в рамках Болонського процесу, ідеї безперервної освіти; удосконалення ефективності та якості освіти.	16			16	14			14
	Разом годин за модулем 1	90	20	10	60	90	6	4	80
	Усього годин	90	20	10	60	90	6	4	80

ЗМІСТОВІ МОДУЛІ

1. ПРЕДМЕТ І ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ

КОМПАРАТИВНОЇ ПЕДАГОГІКИ

Тема 1. КОМПАРАТИВНА ПЕДАГОГІКА ЯК ГАЛУЗЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАНЬ

Лекція

Компаративна педагогіка як наука і як навчальна дисципліна. Об'єкт, предмет, функції та завдання компаративної педагогіки. Різноманітність підходів до визначення предмета і завдань компаративної педагогіки. Основні історичні періоди розвитку компаративної педагогіки. Методи порівняльно-педагогічних досліджень.

Причини виникнення компаративної педагогіки як науки. Різноманітність підходів до визначення етапів розвитку компаративної педагогіки. Етапи розвитку порівняльно-педагогічних досліджень.

Семінарсько-практичне заняття №1

Тема: Компаративна педагогіка як галузь педагогічних знань

Опорні поняття: *компаративна педагогіка, компаративістика, освітні системи, світовий освітній простір, зарубіжний педагогічний досвід, функції*

компаративної педагогіки, методи порівняльно-педагогічних досліджень; періодизація розвитку компаративної педагогіки, освітні системи, основні тенденції і закономірності розвитку освіти.

1. Компаративна педагогіка як наука.

2. Об'єкт, предмет компаративної педагогіки.

Практичне завдання:

Порівняйте різні підходи до визначення предмету і завдань компаративної педагогіки. Результати оформити у таблицю.

3. Функції компаративної педагогіки: інформаційно-аналітична, акумулююча, корекційна, координуюча, прогностична, вибірково-адаптивна.

Практичне завдання:

Скласти тлумачний словник термінології компаративної педагогіки.

4. Методи порівняльно-педагогічних досліджень.

Практичні завдання:

1. Пояснити на прикладі сутність описового (вивчення, аналіз, опис офіційних документів, науково-педагогічних джерел) методу порівняльно-педагогічних досліджень.

2. Наведіть приклад застосування конструктивно-генетичного методу порівняльно-педагогічних досліджень.

5. Різноманітність підходів до визначення етапів розвитку компаративної педагогіки.

Самостійна робота :

Опрацювання тем на самостійне вивчення:

1. Етапи розвитку порівняльно-педагогічних досліджень.

2. Компаративна педагогіка, компаративістика.

ЛИТЕРАТУРА

Основна:

1. Авшенюк, Н. М. (2015). Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині XX – на початку XXI ст.: монографія. Київ : Інститут обдарованої дитини.

2. Авшенюк, Н., Кудін, В., Огієнко, О. та ін. (2011). Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі. (колективна монографія). Київ : Педагогічна думка.
3. Галус, О. М., Шапошнікова, Л. М. (2006). Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ : Вища школа.
4. Локшина, О. І. (2016). Порівняльна педагогіка в Національній академії педагогічних наук України: кроки зростання. Український педагогічний журнал. № 2.
5. Матвієнко, О. (2008). Порівняльна педагогіка як навчальний предмет в педагогічному університеті. Філософія педагогічної майстерності: зб. наук праць. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця».
6. Ничкало, Н. Г. (2019). VIII УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ / ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ «ОСВІТА ДЛЯ МИРУ / EDUKACJA DLA POKOJU». Вісник Національної академії педагогічних наук України, 1(1). URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-3-1>
7. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / авторський колектив (2015). Київ : Педагогічна думка.
8. Сбруєва, А. А. (2005). Порівняльна педагогіка: навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Суми : ВТД «Університетська книга».

Додаткова:

1. Реалізація європейського педагогічного досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України: матеріали методологічного семінару. (2009). Київ : Педагогічна думка.

Тема 2. РОЗВИТОК ДОШКІЛЬНОЇ, ШКІЛЬНОЇ, ПОЗАШКІЛЬНОЇ І ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ У КРАЇНАХ СВІТУ

Лекція.

Розвиток дошкільної освіти у країнах світу. Різноманітність та варіативність дошкільних закладів у різних країнах світу, особливості їх

функціонування. Організаційні форми освітньої діяльності зарубіжних дошкільних закладів. Джерела фінансування дошкільної освіти за кордоном: залучення альтернативних до державного бюджету джерел.

Вимоги до професійної компетентності фахівців з дошкільної освіти за кордоном і в Україні. Стандарти педагогічної освіти. Типи дошкільних закладів в Україні та за кордоном, особливості їх функціонування. Різниця підходів до взаємодії між суб'єктами педагогічного процесу. Вибір підходів до організації освітнього процесу.

Особливості шкільних системи провідних країн світу. Традиціоналізм як основа побудови навчально-виховного процесу в школі. Сучасні прояви традиціоналізму у світовій освітній практиці. Роль прогресивізму в організації діяльності освітніх закладів. Значення прогресивістських течій в навчальній і виховній практиці. Раціоналістичні теорії навчання. Причини розвитку раціоналістичних течій в організації навчання сучасних шкіл зарубіжжя. Сучасні педагогічні погляди на проблеми навчання й виховання. Інноваційні підходи зарубіжної педагогіки до здійснення соціалізації та соціального виховання школярів.

Загальна характеристика професійної освіти у провідних країнах світу.

Особливості освітньої діяльності поза межами закладів освіти в різних країнах світу. Причини актуальності полікультурної освіти. Особливості позашкільної освіти в полікультурному суспільстві.

Семінарсько-практичне заняття №2

Тема: Розвиток дошкільної, шкільної, позашкільної та професійної освіти у країнах світу

Опорні поняття: дошкільна освіта, освітня діяльність, освітній процес, позашкільна освіта, професійна освіта, принципи організації освітнього процесу, типи дошкільних закладів, шкільна система.

1. Організаційні форми освітньої діяльності зарубіжних дошкільних закладів

2. Особливості шкільних системи провідних країн світу.

Практичне завдання:

1. Поясніть сучасні освітні моделі: розвиваючого навчання, традиційна, раціоналістична, феноменологічна, не інституційна.

3. Загальна характеристика професійної освіти у провідних країнах світу.

Практичне завдання:

Порівняти особливості підготовки педагогів для шкільної освіти у Франції, Німеччині, США та в Україні.

4. Особливості освітньої діяльності поза межами закладів освіти в різних країнах світу.

Самостійна робота :

Опрацювання тем на самостійне вивчення:

1. Джерела фінансування дошкільної освіти за кордоном: залучення альтернативних до державного бюджету джерел.

2. Типи дошкільних закладів в Україні та за кордоном.

3. Три основні моделі дошкільного виховання: латино-європейська (Франція, Бельгія, Швейцарія, Італія); скандинавська (Фінляндія, Швеція); англосаксонська (Великобританія, США, Канада).

4. Причини розвитку раціоналістичних течій в організації навчання сучасних шкіл зарубіжжя.

ЛИТЕРАТУРА

Основна:

1. Авшенюк, Н. М. (2015). Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині XX – на початку XXI ст.: монографія. Київ : Інститут обдарованої дитини.

2. Авшенюк, Н., Кудін, В., Огієнко, О. та ін. (2011). Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі. (колективна монографія). Київ : Педагогічна думка.

3. Галус, О. М., Шапошнікова, Л. М. (2006). Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ : Вища школа.
4. Локшина, О. І. (2016). Порівняльна педагогіка в Національній академії педагогічних наук України: кроки зростання. Український педагогічний журнал. № 2.
5. Матвієнко, О. (2008). Порівняльна педагогіка як навчальний предмет в педагогічному університеті. Філософія педагогічної майстерності: зб. наук праць. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця».
6. Ничкало, Н. Г. (2019). VIII УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ / ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ «ОСВІТА ДЛЯ МИРУ / EDUKACJA DLA POKOJU». Вісник Національної академії педагогічних наук України, 1(1). URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-3-1>
7. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / авторський колектив (2015). Київ : Педагогічна думка.
8. Сбруєва, А. А. (2005). Порівняльна педагогіка: навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Суми : ВТД «Університетська книга».

Додаткова:

1. Котун, К. В. (2014). Педагогічна освіта Фінляндії у контексті європейського виміру. (методичні рекомендації). Київ : Ін-т обдарованої дитини.
2. Мельник, Н. І. (2012). Дошкільна освіта сполучених штатів: історія і сучасність: монографія. Умань : Видавець «Сочінський».
3. Осадчий, В. (2014). Сучасні особливості професійної підготовки вчителів у Країнах Сходу. Педагогіка і психологія професійної освіти. №2.
4. Роляк, А. О. (2011). Професійна підготовка вчителів у вищих навчальних закладах Данії. (Дис. канд. пед. наук). Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАНП України, Київ.

2. НАЦІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ

В КРАЇНАХ СВІТУ

Тема 3: ОСОБЛИВОСТІ СОЦІАЛІЗАЦІЇ ОСОБИСТОСТІ В ПРОВІДНИХ КРАЇНАХ СВІТУ

Лекція

Особливості соціалізації особистості в освітніх системах провідних країн світу. Концептуальні підходи в наукових теоріях, концепціях, школах до визначення соціалізації. Співвідношення соціалізації і виховання. Проблема взаємозв'язків формальної і неформальної освіти та виховання у США і країнах Західної Європи.

Інноваційні підходи зарубіжної педагогіки до здійснення соціалізації та соціального виховання школярів. Спільне і відмінне в появі та розвитку соціалізації дитини у кожній країні.

Соціально-економічні та політичні фактори розвитку освіти зарубіжних країн та їх вплив на соціалізацію особистості. Соціально-економічний статус країни як умова розвитку освіти.

Семінарсько-практичне заняття №3

Тема: Особливості соціалізації особистості в освітніх системах провідних країн світу.

Опірні поняття: виховання, особистість, соціалізація, соціальне виховання.

1. Проблема взаємозв'язків формальної і неформальної освіти та виховання у США і країнах Західної Європи.

2. Інноваційні підходи зарубіжної педагогіки до здійснення соціалізації та соціального виховання школярів.

Практичні завдання:

Поясніть спільне і відмінне в появі та розвитку соціалізації дитини у кожній країні.

3. Соціально-економічний статус країни як умова розвитку освіти.

Самостійна робота:

Опрацювання тем на самостійне вивчення:

1. Особливості соціалізації у Великобританії
2. Особливості соціалізації у Німеччині.

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Авшенюк, Н. М. (2015). Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія. Київ : Інститут обдарованої дитини.
2. Авшенюк, Н., Кудін, В., Огієнко, О. та ін. (2011). Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі. (колективна монографія). Київ : Педагогічна думка.
3. Галус, О. М., Шапошнікова, Л. М. (2006). Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ : Вища школа.
4. Локшина, О. І. (2016). Порівняльна педагогіка в Національній академії педагогічних наук України: кроки зростання. Український педагогічний журнал. № 2.
5. Матвієнко, О. (2008). Порівняльна педагогіка як навчальний предмет в педагогічному університеті. Філософія педагогічної майстерності: зб. наук. праць. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця».
6. Ничкало, Н. Г. (2019). VIII УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ / ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ «ОСВІТА ДЛЯ МИРУ / EDUKACJA DLA POKOJU». Вісник Національної академії педагогічних наук України, 1(1). URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-3-1>
7. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / авторський колектив (2015). Київ : Педагогічна думка.
8. Сбруєва, А. А. (2005). Порівняльна педагогіка: навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Суми : ВТД «Університетська книга».

Додаткова:

1. Котун, К. В. (2014). Педагогічна освіта Фінляндії у контексті європейського виміру. (методичні рекомендації). Київ : Ін-т обдарованої дитини.

2. Реалізація європейського педагогічного досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України: матеріали методологічного семінару. (2009). Київ : Педагогічна думка.

Тема 4: ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СТРУКТУРИ СЕРЕДНЬОЇ І ВИЩОЇ ОСВІТИ

Лекція.

Порівняльний аналіз структури середньої освіти в англomовних країнах, Німеччині, Японії. Особливості організації середньої освіти у США і Канаді. Особливості організації середньої освіти у Великобританії. Особливості організації середньої освіти у Японії. Особливості організації середньої освіти у Польщі. Система середньої освіти в інших країнах (Болгарія, Туреччина, Данія, Ізраїль та ін.). Особливості середньої освіти у Фінляндії.

Проблеми розвитку вищої освіти у країнах світу. Законодавчо-правове врегулювання функціонування транснаціональної вищої освіти. Тенденції розвитку вищої освіти провідних країн світу.

Семінарсько-практичне заняття №3

Тема: Порівняльний аналіз структури середньої і вищої освіти.

Опірні поняття: вища освіта, середня освіта, провідні країни світу, тенденції

- 1. Особливості організації середньої і вищої освіти у США і Канаді.***
- 2. Особливості організації середньої і вищої освіти у Великобританії.***
- 3. Особливості організації середньої і вищої освіти у Японії.***

Практичне завдання:

Порівняйте особливості організації середньої і вищої освіти у провідних країнах світу.

4. Законодавчо-правове врегулювання функціонування транснаціональної вищої освіти.

Самостійна робота

Зробити мультимедійну презентацію на запропоновану тему (система середньої освіти в зарубіжних країнах – за вибором), дотримуючись поданої схеми: рисунок (модель, схема) структури освіти в окремій країні; особливості навчання в школі (з кількох років діти ідуть у школу, які предмети вивчають, скільки учнів у класі, які методики навчання і т.п.); спільні і відмінні риси з вітчизняною системою середньої освіти; домінантні стилі психолого-педагогічного спілкування в приватних і державних школах; освітні традиції в школах, особливості виховання та соціалізації тощо).

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Авшенюк, Н. М. (2015). Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія. Київ : Інститут обдарованої дитини.
2. Авшенюк, Н., Кудін, В., Огієнко, О. та ін. (2011). Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі. (колективна монографія). Київ : Педагогічна думка.
3. Галус, О. М., Шапошнікова, Л. М. (2006). Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ : Вища школа.
4. Локшина, О. І. (2016). Порівняльна педагогіка в Національній академії педагогічних наук України: кроки зростання. Український педагогічний журнал. № 2.
5. Матвієнко, О. (2008). Порівняльна педагогіка як навчальний предмет в педагогічному університеті. Філософія педагогічної майстерності: зб. наук праць. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця».
6. Ничкало, Н. Г. (2019). VIII УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ / ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ «ОСВІТА ДЛЯ МИРУ / EDUKASJA DLA POKOJU». Вісник Національної академії педагогічних наук України, 1(1). URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-3-1>

7. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / авторський колектив (2015). Київ : Педагогічна думка.

8. Сбруєва, А. А. (2005). Порівняльна педагогіка: навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Суми : ВТД «Університетська книга».

Додаткова:

1. Котун, К. В. (2014). Педагогічна освіта Фінляндії у контексті європейського виміру. (методичні рекомендації). Київ : Ін-т обдарованої дитини.

2. Мельник, Н. І. (2012). Дошкільна освіта сполучених штатів: історія і сучасність: монографія. Умань: Видавець «Сочінський».

3. Осадчий, В. (2014). Сучасні особливості професійної підготовки вчителів у Країнах Сходу. Педагогіка і психологія професійної освіти. №2.

3. РОЗВИТОК ОСВІТИ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

Тема 5: ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СУЧАСНОЇ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Лекція

Особливості розвитку сучасної системи освіти в Україні. Історичні етапи розвитку компаративної педагогіки в Україні. Особливості і пріоритети освіти в Україні.

Шляхи модернізації української освіти. Тенденції розвитку освіти в Україні.

Семінарсько-практичне заняття №5

Тема: Особливості розвитку сучасної системи освіти в Україні.

Опірні поняття: модернізація, освіта, система освіти, Україна

1. Історичні етапи розвитку компаративної педагогіки в Україні.

2. Університетська освіта в Україні.

Практичні завдання:

1. Охарактеризувати систему вищої освіти України.

2. Охарактеризуйте особливості змісту домінуючих педагогічних теорій в шкільній практиці України.

3. Модернізація і реформування системи освіти в Україні.

Самостійна робота

1. Підготувати наукове есе на тему «Болонський процес в Україні – «за» і «проти».

2. Скласти порівняльну таблицю діяльності закладу вищої освіти будь-якої країни зарубіжжя (на вибір) і України.

ЛИТЕРАТУРА

Основна:

1. Авшенюк, Н. М. (2015). Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія. Київ : Інститут обдарованої дитини.

2. Авшенюк, Н., Кудін, В., Огієнко, О. та ін. (2011). Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі. (колективна монографія). Київ : Педагогічна думка.

3. Галус, О. М., Шапошнікова, Л. М. (2006). Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ : Вища школа.

4. Локшина, О. І. (2016). Порівняльна педагогіка в Національній академії педагогічних наук України: кроки зростання. Український педагогічний журнал. № 2.

5. Матвієнко, О. (2008). Порівняльна педагогіка як навчальний предмет в педагогічному університеті. Філософія педагогічної майстерності: зб. наук. праць. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця».

6. Ничкало, Н. Г. (2019). VIII УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ / ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ «ОСВІТА ДЛЯ МИРУ / EDUKACJA DLA POKOJU». Вісник Національної академії педагогічних наук України, 1(1). URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-3-1>

7. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / авторський колектив (2015). Київ : Педагогічна думка.

8. Сбруєва, А. А. (2005). Порівняльна педагогіка: навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Суми : ВТД «Університетська книга».

9. Чепіль, М. М. (2014). Порівняльна педагогіка : навчальний посібник. Київ : Академвидав.

Додаткова:

1. Бідюк, Н. М. (2018). Дистанційне навчання в системі післядипломної педагогічної освіти Німеччини. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Вип. 50.

2. Котун, К. В. (2014). Педагогічна освіта Фінляндії у контексті європейського виміру. (методичні рекомендації). Київ : Ін-т обдарованої дитини.

Тема 6. ПРОВІДНІ ТЕНДЕНЦІЇ РЕФОРМУВАННЯ ОСВІТНІХ СИСТЕМ.

Самостійна робота :

1. Самостійне опрацювання тем:

1. Провідні тенденції реформування освітніх систем.

2. Тенденції розвитку вищої освіти в рамках Болонського процесу.

3. Ідеї безперервної освіти. Освіта впродовж життя

4. Напрями удосконалення ефективності та якості освіти.

2. Розробити презентацію на тему «Національні особливості організації системи освіти в країнах світу (країна на власний вибір)».

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Авшенюк, Н. М. (2015). Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія. Київ : Інститут обдарованої дитини.
2. Авшенюк, Н., Кудін, В., Огієнко, О. та ін. (2011). Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі. (колективна монографія). Київ : Педагогічна думка.
3. Галус, О. М., Шапошнікова, Л. М. (2006). Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ : Вища школа.
4. Локшина, О. І. (2016). Порівняльна педагогіка в Національній академії педагогічних наук України: кроки зростання. Український педагогічний журнал. № 2.
5. Матвієнко, О. (2008). Порівняльна педагогіка як навчальний предмет в педагогічному університеті. Філософія педагогічної майстерності: зб. наук праць. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця».
6. Ничкало, Н. Г. (2019). VIII УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ / ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ «ОСВІТА ДЛЯ МИРУ / EDUKACJA DLA POKOJU». Вісник Національної академії педагогічних наук України, 1(1). URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-3-1>
7. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / авторський колектив (2015). Київ : Педагогічна думка.
8. Сбруєва, А. А. (2005). Порівняльна педагогіка: навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Суми: ВТД «Університетська книга».

Додаткова:

1. Котун, К. В. (2014). Педагогічна освіта Фінляндії у контексті європейського виміру. (методичні рекомендації). Київ: Ін-т обдарованої дитини.
2. Реалізація європейського педагогічного досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України: матеріали методологічного семінару. (2009). Київ: Педагогічна думка.

СИСТЕМА МОДУЛЬНО-РЕЙТИНГОВОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ «КОМПАРАТИВНА ПЕДАГОГІКА» ДЛЯ АСПІРАНТІВ

Контроль результатів навчання аспіранта з дисципліни «Компаративна педагогіка» здійснюється у формі вхідного, поточного, модульного та підсумкового (семестрового) контролю. Механізм і критерії оцінювання оприлюднюються кафедрою психології, педагогіки і туризму на своєму сайті та інформаційному стенді та доводяться до відома аспірантів до початку навчального року.

Вхідний контроль застосовується як передумова успішної організації вивчення дисципліни. Він дає змогу визначити наявний рівень знань аспірантів і слугує орієнтиром для реалізації індивідуального підходу в процесі викладання дисципліни та визначенні форм організації освітнього процесу і методів навчання.

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта. Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється за накопичувальною системою.

Критерії оцінювання аудиторної роботи аспірантів

Рівень активності аспіранта на семінарсько-практичному занятті оцінюється за 10-бальною шкалою:

10 балів – виставляється за повну, ґрунтовну, безпомилкову відповідь з елементами творчості, вияв власного ставлення; за суттєві доповнення до відповідей інших аспірантів, які є свідченням систематичної підготовки магістранта до заняття;

9 балів – виставляється за повну, ґрунтовну, безпомилкову відповідь з елементами творчості, вияв власних суджень; за суттєві доповнення до відповідей інших аспірантів, які є свідченням систематичної підготовки аспіранта до заняття, однак у відповіді аспірант припускається незначних помилок;

8 балів – виставляється за наявності переважно повної і ґрунтовної відповіді, допущені неточності не мають суттєвого значення. Доповнення є свідченням систематичної підготовки аспіранта, але виявляють репродуктивні знання, а не узагальнення, власні судження тощо;

7 балів – аспірант знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями, вміє робити висновки, однак припускається помилок у визначеннях, характеристиках, класифікаціях;

6 балів – виставляється за неповну, неточну відповідь, за доповнення до відповідей інших аспірантів, які є здебільшого фрагментарними, не містять елементів самостійності, творчості;

5 балів – виставляється за фрагментарну відповідь, за уміння розв'язувати завдання виключно за зразком;

4 бали – виставляється за схематичну відповідь з грубими помилками, наявні прогалини у знаннях;

3 бали – за відповідь, що демонструє початкові уявлення аспіранта про і менше предмет вивчення.

У випадку, якщо аспірант не відвідав хоча б одне семінарсько-практичне заняття, він не допускається до заліку, якщо пропущене (пропущені) заняття не відпрацьовані.

Якщо аспірант не відвідав жодне семінарсько-практичне заняття модуля, йому виставляється 0 балів.

Критерії оцінки письмових практичних завдань з позааудиторної самостійної роботи

Письмові практичні завдання оцінюються за 10-бальною шкалою:

10 балів – виставляється за бездоганне виконання практичного завдання, самостійність висновків, вияв творчості, вміння висловити і обґрунтувати власну точку зору на проблему, що розглядається;

9 балів – виставляється за бездоганне виконання практичного завдання, самостійність висновків, вияв творчості, вміння висловити і обґрунтувати власну точку зору на проблему, що розглядається, однак допущені стилістичні та граматичні помилки;

8 балів – виставляється за ґрунтовну, повну відповідь, але вона містить певні неточності та є недостатньо самостійною в обґрунтуванні висновків;

7 балів – виставляється за ґрунтовну, повну відповідь, але вона містить певні неточності та є недостатньо самостійною в обґрунтуванні висновків, матеріал відповіді недостатньо структурований, допущені стилістичні та граматичні помилки;

6 балів – виставляється за умови розкриття завдання, але неповну, неточну відповідь, за продемонстрований недостатній рівень (або відсутність) логічності, обґрунтованості, самостійності, творчого підходу у вирішенні проблеми;

5 балів – виставляється за умови розкриття завдання, але неповну, неточну відповідь, за продемонстрований низький рівень (або відсутність) логічності, обґрунтованості, самостійності, творчого підходу у вирішенні проблеми; за низький рівень умінь виокремлювати основну і додаткову інформацію; допущені фактичні, граматичні та стилістичні помилки;

4 бали – виставляється за допущення грубих помилок, за поверховість, фрагментарність відповіді, несамостійність висновків;

3 бали – виставляється за елементарну або несамостійну відповідь і менше (завдання списане), велику кількість фактичних, граматичних, стилістичних помилок.

Після закінчення вивчення курсу виводиться середнє значення оцінок, отриманих аспірантом за виконання кожної теми модуля.

Якщо аспірант не виконав жодного із завдань позааудиторної самостійної роботи, йому виставляється 0 балів.

Система оцінювання результатів навчання аспірантів з дисципліни «Компаративна педагогіка»

Види навчальної діяльності аспіранта	Аудиторна навчальна робота аспіранта					Самостійна навчальна робота аспіранта		Модуль на контрольна робота	
	Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Національні особливості організації системи освіти в країнах світу (презентація)	Ситуаційний аналіз (кейс-метод)		
Максимальна кількість балів	5	5	5	5	5	5	15	10	50

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Порівняльна педагогіка» передуює написання аспірантами модульної контрольної роботи.

Вимоги до МКР: обсяг – до 5 сторінок друкованого тексту (до 10 тис. знаків), термін виконання – 5 календарних днів.

Виконана модульна контрольна робота має містити такі складові:

- теоретичну частину (обґрунтування актуальності, визначення суті та особливостей запропонованої до вивчення проблеми);
- прикладну, що полягає в характеристиці конкретних шляхів реалізації запропонованих ідей у практику освітнього процесу закладу освіти;
- список використаної літератури (мінімум п'ять джерел), обов'язкове посилання на використані джерела в тексті роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи з дисципліни «Компаративна педагогіка»

Модульна контрольна робота включає 2 завдання, з яких кожне оцінюється за наступними критеріями. Відповідь на кожне завдання модульної контрольної роботи оцінюється за 25-бальною шкалою.

23-25 балів виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.

18-22 бали виставляються за умови, що відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

15-17 балів виставляються за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

14 балів і менше виставляється за умови відсутності вичерпаної відповіді на питання, наявності значної кількості недоліків і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Виконане завдання має включати такі складники: обґрунтування актуальності, викладення змісту, висновки.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 50.

Оцінка за модульну контрольну роботу виставляється з урахуванням захисту аспірантом виконаного завдання під час семінарсько-практичного заняття за відповідною темою.

Максимальний рейтинг аспіранта за модуль становить 100 балів.

ОРІЄНТОВНІ ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

1. Компаративна педагогіка в системі сучасних педагогічних наук.
2. Моделі університетської освіти.
3. Співдружність університетів на європейському та світовому рівні.
4. Концепції і моделі сучасної дошкільної освіти.
5. Порівняльна характеристика розвитку систем дошкільної освіти у різних країнах світу.
6. Становлення і розвиток професійної педагогічної підготовки фахівців з дошкільної освіти у різних країнах світу.
7. Типи дошкільних закладів в Україні та за кордоном, особливості їх функціонування.
8. Порівняння особливості підготовки педагогів для дошкільної освіти у Франції, Німеччині, США та в Україні.
9. Особливості і пріоритети дошкільної освіти у США.
10. Актуальні проблеми зарубіжної педагогіки дитинства.
11. Особливості шкільних системи провідних країн світу.
12. Традиціоналізм як основа побудови навчально-виховного процесу в школі.
13. Сучасні прояви традиціоналізму у світовій освітній практиці.
14. Роль прогресивізму в організації діяльності освітніх закладів.
15. Значення прогресивістських течій в навчальній і виховній практиці.
16. Раціоналістичні теорії навчання.
17. Особливості шкільної освіти в полікультурному суспільстві.
18. Причини актуальності полікультурної освіти у провідних країнах світу.
19. Розвиток раціоналістичних течій в організації навчання сучасних шкіл зарубіжжя.
20. Тенденції розвитку системи вищої освіти США.
21. Тенденції розвитку системи вищої освіти Великобританії.
22. Тенденції розвитку системи вищої освіти Японії.

23. Тенденції розвитку системи вищої освіти Польщі.
24. Показники інформаційного прогресу країни як основа забезпечення її освітнього прогресу.
25. Процеси глобалізації та їх вплив на розвиток освіти.
26. Діяльність органів Європейського союзу в освітньому напрямі.
27. Тенденції створення європейського освітнього простору.
28. Роль міжнародних організацій у здійсненні порівняльного аналізу якості навчання в світі.
29. Інноваційні підходи зарубіжної педагогіки до здійснення соціалізації та соціального виховання школярів.
30. Спільне і відмінне в появі та розвитку освіти у кожній країні.
31. Вплив світових та національних релігій на розвиток освіти.
- 32 Система початкової освіти в Данії.
33. Система початкової освіти в Італії.
34. Система початкової освіти в Болгарії.
35. Розвиток початкової освіти в Бельгії.
36. Розвиток початкової освіти в Австрії.
37. Розвиток початкової освіти в Голландії.
38. Урахування прогресивного зарубіжного досвіду у розвитку сучасної початкової освіти України.
39. Спільні та відмінні риси організації шкільних систем країн Заходу.
40. Напрями діяльності міжнародних культурно-освітніх організацій.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Вивчення навчальної дисципліни «Компаративна педагогіка» завершується складанням іспиту. Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедура та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра психології, педагогіки і фізичного виховання і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Іспит курсу «Компаративна педагогіка»

Іспит складається після завершення вивчення дисципліни «Компаративна педагогіка». Метою іспиту є перевірка рівня успішності засвоєння аспірантами теоретичних основ курсу та оволодіння ними практичними вміннями організації власної педагогічної діяльності.

Аспірантам, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 63-70 за рішенням кафедри педагогіки, методики викладання іноземних мов й інформаційно комунікаційних технологій може бути виставлена підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою «відмінно», за шкалою ЄКТС - А. Підсумковий рейтинговий бал виставляється шляхом додавання до семестрового рейтингового балу аспіранта 30 балів. Аспіранти, семестровий рейтинговий бал

яких становить 62 і менше балів, складають іспит. Іспит проводиться за білетами. Кожен білет включає три питання з різних змістових модулів.

Максимальний екзаменаційний бал становить 30 балів. Викладач оцінює відповідь студента на кожне з питань екзаменаційного білета за 10-и бальною шкалою (від 0 до 10).

Критерії оцінювання відповіді аспіранта на питання екзаменаційного білета

10 балів – виставляється за повну, ґрунтовну, безпомилкову відповідь з елементами творчості, вияв власного ставлення; здатність практичного застосування знань, високий рівень узагальнення;

9 балів – виставляється за повну, ґрунтовну, безпомилкову відповідь з елементами творчості, вияв власних суджень; за суттєві доповнення до відповідей інших аспірантів, які є свідченням систематичної підготовки аспіранта до заняття, однак у відповіді аспірант припускається незначних помилок;

8 балів – виставляється за наявності переважно повної і ґрунтовної відповіді, допущені неточності не мають суттєвого значення. Доповнення є свідченням систематичної підготовки аспіранта, але виявляють репродуктивні знання, а не узагальнення, власні судження тощо;

7 балів – аспірант знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями, вміє робити висновки, однак припускається помилок у визначеннях, характеристиках, класифікаціях;

6 балів – виставляється за неповну, неточну відповідь, за доповнення до відповідей інших аспірантів, які є здебільшого фрагментарними, не містять елементів самостійності, творчості;

5 балів – виставляється за фрагментарну відповідь, за уміння розв'язувати завдання виключно за зразком;

4 бали – виставляється за схематичну відповідь з грубими помилками, наявні прогалини у знаннях;

3 бали і менше – за відповідь, що демонструє початкові уявлення аспіранта про і менше предмет вивчення.

0 балів – виставляється за відсутність відповіді.

Підсумкова відповідь за дисципліну виставляється за підсумковим рейтинговим балом за таблицею

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

Якщо аспірант мав семестровий рейтинговий бал 41 і менше, а на іспиті з порівняльної педагогіки отримав позитивний екзаменаційний бал (18-30), то такому аспіранту виставляється підсумкова оцінка з дисципліни за національною шкалою тільки «задовільно», за шкалою ЄКТС – E, а в екзаменаційній відомості в графі «Підсумковий рейтинговий бал» виставляється 60 балів.

У разі отримання аспірантом на іспиті підсумкової оцінки «незадовільно» (0-17 балів), в екзаменаційній відомості виставляється рейтинговий бал 0, оцінка за шкалою ЄКТС – FX, оцінка за національною шкалою – «незадовільно».

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (абревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

СПИСОК ОБОВ'ЯЗКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ З ДИСЦІПЛІНИ

1. Нормативні документи в галузі освітнього менеджменту

1. Закон України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 № 1556-VII
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>
2. Закон України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19/paran186#n186>
3. Про Національну стратегію розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. (2013). Указ Президента України від 25.06.2013 №344. Офіційний вісник України. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/15828.html>

2. Педагогічні праці

1. Авшенюк, Н. М. (2015). Тенденції розвитку транснаціональної вищої освіти у другій половині ХХ – на початку ХХІ ст.: монографія. Київ : Інститут обдарованої дитини.
2. Авшенюк, Н., Кудін, В., Огієнко, О. та ін. (2011). Модернізація педагогічної освіти в європейському та євроатлантичному освітньому просторі. (колективна монографія). Київ : Педагогічна думка.
3. Авшенюк, Н. М. (2018). Центри освіти дорослих у США і Японії: типологія та особливості функціонування. Науковий вісник Мукачівського державного університету. Серія : Педагогіка та психологія. Вип. 1.
4. Авшенюк, Н. М., Годлевська, К. В., Дяченко, Л. М., Котун, К. В., Марусинець, М. М., Огієнко, О. І., Постригач, Н. О., Пилинський, Я. М. (2018). Неперервна педагогічна освіта в зарубіжних країнах: інформаційно-аналітичні матеріали. Київ : ТОВ «ДКС Центр».
5. Бідюк, Н. М. (2018). Дистанційне навчання в системі післядипломної педагогічної освіти Німеччини. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми. Вип. 50.

6. Галус, О. М., Шапошнікова, Л. М. (2006). Порівняльна педагогіка: навч. посіб. Київ : Вища школа.
7. Котун, К. В. (2014). Педагогічна освіта Фінляндії у контексті європейського виміру. (методичні рекомендації). Київ : Ін-т обдарованої дитини.
8. Лавриченко, Н. М. (2000). Педагогіка соціалізації: Європейські абриси. Київ : ВІРА ІНСАЙТ.
9. Локшина, О. І. (2016). Порівняльна педагогіка в Національній академії педагогічних наук України: кроки зростання. Український педагогічний журнал. № 2.
10. Матвієнко, О. (2008). Порівняльна педагогіка як навчальний предмет в педагогічному університеті. Філософія педагогічної майстерності: зб. наук. праць. Київ-Вінниця : ДОВ «Вінниця».
11. Мельник, Н. І. (2012). Дошкільна освіта сполучених штатів: історія і сучасність: монографія. Умань: Видавець «Сочінський».
12. Ничкало, Н. Г. (2019). VIII УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ / ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ФОРУМ «ОСВІТА ДЛЯ МИРУ / EDUKACJA DLA POKOJU». Вісник Національної академії педагогічних наук України, 1(1). URL: <https://doi.org/10.37472/2707-305X-2019-1-1-3-1>
13. Осадчий, В. (2014). Сучасні особливості професійної підготовки вчителів у Країнах Сходу. Педагогіка і психологія професійної освіти. №2.
14. Павлюк, В. І. (2012). Підготовка майбутніх учителів у системі багаторівневої педагогічної освіти в Канаді. (Дис. канд. пед. наук). Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини, Міносвіти і науки України, Умань.
15. Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / авторський колектив (2015). Київ : Педагогічна думка.
16. Реалізація європейського педагогічного досвіду компетентнісного підходу у вищій школі України: матеріали методологічного семінару. (2009). Київ: Педагогічна думка.

17. Роляк, А. О. (2011). Професійна підготовка вчителів у вищих навчальних закладах Данії. (Дис. канд. пед. наук). Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих НАНП України, Київ.

18. Сбруєва, А. А. (2005). Порівняльна педагогіка: навчальний посібник. 2-ге вид., стер. Суми : ВТД «Університетська книга».

19. Чепіль, М. М. (2014). Порівняльна педагогіка : навчальний посібник. Київ : Академвидав.

3. Зарубіжна література

1. Continuing Professional Development for Teachers, working in Early Childhood and School Education. (2013). France. URL: https://eacea.ec.europa.eu/nationalpolicies/eurydice/content/continuing-professional-development-teachers-workingearly-childhood-and-school-education-25_sl?2nd-language=en

2. Continuing Professional Development for Vocational Teachers and Trainers in Turkey. (2016). Prepared by Ahmet Besim Durgun for the ETF

3. Japanese Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology (2018). Higher education. URL: <http://www.mext.go.jp/en/policy/education/index.htm>

4. Singapore Ministry of Education (2018). Education System. URL: <https://www.moe.gov.sg/education/education-system>

5. Robinsohn, S. B. (1994). Comparative education: A basic approach. (H. Robinsohn, Ed.) Jerusalem: Magnes Press.

4. Інформаційні ресурси

1. Відділ порівняльної педагогіки. Інститут педагогіки НАНП України. URL: <https://sites.google.com/view/comp-edu-dep/%D0%B3%D0%BB%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B0%D1%8F>

2. Науковий журнал «Порівняльна професійна педагогіка». URL: <https://lib.iitta.gov.ua>.

3. Освітня політика. Портал громадських експертів. URL: <http://education-ua.org/ua/porivnyalna-pedagogika>